

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

KLIIMAMINISTEERIUM

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2014–2021 programmi "Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine" rahastatud projekti „Invasiivsete võõrliikide tõrje Eesti magevetes“ lõpparuande osa

Projekti avalikustamisega seotud tegevuste ülevaade

Koostaja: Katrin Kaldre

Tartu 2024

Ülevaade projekti jooksul avalikustamisega seotud tegevustest:

- 1) Projekti koduleht <https://ais.emu.ee/>
- 2) Projekti Instagrami konto (Aquatic_Invasive_Species)
- 3) Projekti avaseminar 03.12.2021. Seminari ettekanded on üleval projekti kodulehel https://ais.emu.ee/?page_id=62 ning seda on võimalik projekti kodulehel toodud lingilt ka järelvaadata. Päevakava on lisatud failina „Avaseminari päevakava“ ning osalejate nimekiri failina „Avaseminaril osalejad“
- 4) Võõrliigi veekogudele, kus toimus vähkide intensiivne väljapüük, infotahvlite paigaldamine (Rixsu oja, Reo karjäär ja Ropka järv).

- 5) Vähi võõrliikide infovoldikute trükkimine nii eesti, inglise kui vene keeles ning nende jagamine koolitustel ja seminaridel osalejatele, Keskkonnaametile, Järvemuuseumile, Tartu Lutsu raamatukogu näitusele, Wähja festivalil, kooliõpilastele ja üliõpilastele.

- 6) Loodusvaatluskampaania läbiviimine 2022. ja 2023. augustis koostöös Keskkonnaagentuuriga ja EMÜ meediapartneriga, et tõsta inimeste teadlikkust vähi võõrliikidest ja kutsuda üles nende leiust teada andma.
- 7) Vähi võõrliikide kampaania videofilm üleskutsega teavitada nende leiust Eesti looduses läbi loodusvaatluste nutirakenduse. Kampaania üleskutse on leitav projekti kodulehelt https://ais.emu.ee/?page_id=66
- 8) 01.06-31.08.2023 vähi võõrliikide tutvustav loodusvaatluskampaania video näitamine nii Virtsu-Kuivastu kui ka Rohuküla-Heltermaa praamidil kogu suve vältel.
- 9) Pikem vähi võõrliike tutvustav õppevideo <https://video.emu.ee/vahi-voorliikide-oppevideo/>

Festivalidel ja seminarid osalemine:

- 10) 06.08.2022 Wähja festivalil osalemine, kus projekti täitja Margo Hurt ja Mati Kivistik rääkisid vähi võõrliikide levikust ja probleemidest Eestis ning Eike Tammekänd Keskkonnaametist tutvustas vähi võõrliike
<https://www.maainfo.ee/index.php?id=7787&page=3394&>
- 11) 05.08.2023 Wähja festivalil osalemine, kus projekti täitja Margo Hurt ja Mati Kivistik rääkisid vähi võõrliikide levikust ja probleemidest Eestis ning Elo Rospel Keskkonnaametist tutvustas vähi võõrliike
https://www.facebook.com/events/2692860297520672/?paipv=0&eav=Afb-xZWQh_umy86Y7euctv4IJJD3REnH0GPWuGn5e_uB2J1t_t7WA_oH54obzikbAs&rdrr

- 12) 11.11.2022 esinemine Tartu Kirurgide Seltsi seminaril teemal „Jõevähk ja teda ohustavad võõrvähiliigid“. Ajakava on esitatud failina „TKS koosoleku kutse 11.11.2022“
- 13) 27.08.-01.09.2023 osalemine Islandil projekti tegevusi tutvustava ettekandega õppereisil „Kliimamuutuste leevendamise ja mõjuga kohanemise tegevused“. Ettekanne on leitav siit https://ais.emu.ee/wp-content/uploads/2023/09/Katrini-Islandi-ettekanne_28-31Aug23.pdf
- 14) 11.10.2023 projekti tegevusi tutvustav ettekanne teemal „Invasiivsete võõrliikide tõrje Eesti magevetes“ EMP infopäeval.
- 15) 14.12.2023 esinemine Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi korraldatud seminaril (Kallisaba Puhkekeskuses) teemal „Võõrvähkide tõrjetegevustest EMP projekti „Invasiivsete võõrliikide tõrje Eesti magevetes“ raames, jõevähi ohustatus Eestis võõrvähkide tõttu“. Päevakava on esitatud manusena „14_12_23_ RPM_seminari päevakava“

Konverentsidel ja töötubades osalemine:

- 16) 20.-24.06.2022 osalemine IAA23 rahvusvahelisel konverentsil, kus saadi kokku vähiteadlastega üle maailma, et arutada vähi võõrliikide leviku probleeme ja uusimate eDNA meetodikate rakendamise võimalusi vähi võõrliikide leviku tuvastamisel. Konverentsilt saadi kasulikke teadmisi ja kontakte eDNA meetodika rakendamise kohta.
- 17) 12.-16.09.2022 osalemine NEOBIOTA2022 rahvusvahelisel konverentsil Tartus vähi võõrliikide leviku tutvustamisega konverentsi osalejatele ja esinemine posterettekandega teemal „Distribution of non-indigenous crayfish species in Estonia and their threat to noble crayfish (*Astacus astacus* L.) populations“. Posterettekanne on lisatud manusena „Neobiota konverentsi poster“.
- 18) 08.05.2023 osalemine projekti tegevusi tutvustava ettekandega teemal „Vähi võõrliikide ja väikese vesikatku levik Eestis ning tõrjevõimalused“ EMP Programmi konverentsil „Parimad ideed ja praktikad kliima- ja energiakavade rakendamisel kohalikele omavalitsustele“. Ettekanne on leitav siit https://ais.emu.ee/wp-content/uploads/2023/09/Katrini-Kliimaseminari-ettekanne_08Mai23.pdf
- 19) 23.-25.05.2023 osalemine ettekandega vähi ja eDNA töötoas Drottingholmis Rootsis <https://www.slu.se/en/departments/aquatic-resources1/research/ecosystems/crayfish-edna-workshop/>. Töötoas osalemine oli vajalik vähkide ja vähikatku tuvastamise

eDNA metoodikate parandamiseks ja valideerimiseks erinevate Euroopa uurimislaborite vahel. Samuti andis töötoas osalemine uusi vajalikke tutvusi ja koostöö ning teadmiste vahetamise võimalusi. Töötoas läbi viidud katsete põhjal valmib 2024. aastal ühine rahvusvaheline teadusartikkel eDNA metoodika arendamise ja valideerimise teemal.

- 20) 27.-28.11.2023 osalemine ettekandega viiendal rahvusvahelisel võõrliikide sümposiumil Horvaatias, Zagrebis (5th Croatian Symposium on Invasive Species – with international participation, ZAGREB <http://www.ekoloskodrustvo.hr/5CSIS.html>). Konverents andis võimaluse tutvustada käesoleva projekti uurimistulemusi vähkide ja vähikatku eDNA metoodika rakendamise potentsiaalset vähimajanduse korraldamisel. Samuti saadi kasulikke kontakte ja teadmisi vähi võõrliikide ohjamise ja eDNA uurimisteedel. Ettekanne on lisatud manusena „Aluma_presentation_Zagreb_2023“
- 21) 20.03.2024 Projekti lõpukonverents koos TÜ Mereinstituudiga Öpiku Konverentsikeskuses, Tallinnas <https://www.emu.ee/ylikoolist/uudised/sundmused/voorliikide-ja-kliimamuutuste-moju-meres-ning-voorliikide-torje-magevetes/>. Päevakava ja ettekanded on üleval projekti kodulehel https://ais.emu.ee/?page_id=62 Osalejate nimekiri on esitatud failidena „Lõpukonverentsil kohapeal osalejate allkirjad“ ja „Lõpukonverentsil veebis osalejate nimekiri“
- 22) 04.-05.06.2024 osalemine projekti tulemusi tutvustava ettekandega Prahhas, Tšehhis konverentsil „Innovation in environmental protection“. Ettekanne on lisatud manusena „Kaldre_presentation_Prague_2024“. Päevakava on esitatud failina „Conference 4.6.2024 - Ecosystems and biodiversity“.

Pressiteated

- 23) 04.08.2022 Video: teata vähi võõrliikidest!
<https://www.emu.ee/ylikoolist/uudised/pressiteated/uudis/2022/08/04/video-teata-vahi-voorliikidest/>
- 24) 21.06.2023 Mis ohustab meie jõevähki?
<https://www.emu.ee/ylikoolist/uudised/pressiteated/uudis/2023/06/21/mis-ohustab-meie-joevahki/>
- 25) 15.05.2024 Maailmikooli teadlased võitlevad katku levitavate võõrvähkidega

<https://www.emu.ee/ylikoolist/uudised/pressiteated/uudis/2024/05/15/maulikooli-teadlased-voitlevad-katku-levitavate-voorvahkidega/>

Ajalehtede- ja ajakirjade artiklid:

- 26) 25.11.2022 Kalastaja nr 105 „Vähiuuriija Margo Hurt pelgab enim võõrvähke“
<https://www.digikalastaja.ee/vahiuuriija-margo-hurt-pelgab-enim-voorvahke/>
- 27) 14.04.2023 Kalale! Looduses “Kes või mis ohustavad meie kodumaist jõevähki?”
<https://www.ohtuleht.ee/loodus/1083370/kes-voi-mis-ohustavad-meie-kodumaist-joevahki>
- 28) 11.12.2023 Kalale! Looduses „Uus vähi võõrliik Eestis – kitsasõraline vähk“.
<https://www.ohtuleht.ee/loodus/1097411/uus-vahi-voorliik-eestis-kitsasoraline-vahk>
- 29) 03.05.2024 ERR Novaator Eesti teadlased võitlevad katku levitavate võõrvähkidega
<https://novaator.err.ee/1609330497/eesti-teadlased-voitlevad-katku-levitavate-voorvahkidega>
- 30) 12.05.2024 Kalastaja „Võõrvähkidest ja nende leviku muutustest viimastel aastatel“
<https://www.digikalastaja.ee/voorvahkidest-ja-nende-leviku-muutustest-viimastel-aastatel/>
- 31) 16.05.2024 Postimees Teadus „Maalikooli teadlased võitlevad katku levitavate võõrvähkidega“
<https://teadus.postimees.ee/8021872/maulikooli-teadlased-voitlevad-katku-levitavate-voorvahkidega>
- 32) 23.03.2023 teadusartikkel “Distribution of Non-Indigenous Crayfish Species in Estonia and Their Impacts on Noble Crayfish (*Astacus astacus* L.) Populations“ projekti uurimisandmete põhjal ajakirja Diversity Neobiota2022 konverentsi erinumbris „Biological Invasions in a Changing World“. Artikkel on leitav siit
<https://www.mdpi.com/1424-2818/15/4/474>

Tele- ja raadiosaated

- 33) 15.05.2023 Osooni saatelõik angerjate asustamisest Ropka järve signaalvähkide tõrjeks
<https://etv.err.ee/1609097171/voorvahid>
- 34) 8.06.2023 ERRi Terevisiooni saates vähi võõrliikide tutvustamine
<https://jupiter.err.ee/1609001819/vahi-voorliigid>
- 35) 02.06.2024 Kuku raadio Maa elu saade „Kuumus mõjud, kanakasvatus, meesaak, Norra-Eesti vähiprojekt ja Sangaste ringtrall“, kus tutvustati projekti tulemusi

<https://kuku.pleier.ee/podcast/maaelu/174457>